

נייר עמדה - נוגדנים מסוג IgG לאבחנת רגישות למזון

המועצה הלאומית לתזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד, האיגוד הישראלי לגסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד והאיגוד האלרגיה ואימונולוגיה קלינית

בשנים האחרונות קיימת עליה ניכרת במודעות לאכילה בריאה ולהתאמה אישית של התזונה. בד בבד עם עליה מבורכת זו, מטופלים רבים מאובחנים כרגישים למזונות רבים - מהם הם מתבקשים להימנע. ככלל, קיים בלבול ניכר בציבור בין אלרגיה למוצרי מזון ובין אי סבילות למזון.

תגובה אלרגית למזון נחלקת לתגובה תלוית IgE (immunoglobulin E (IgE)-mediated)

ותגובה שאינה תלוית IgE (non-IgE-mediated) שהיא לרוב תגובה מאוחרת יותר. תתכן גם תגובה המערב את שני המנגנונים גם יחד.

התגובה תלוית IgE הנה התגובה הקלאסית המקושרת לאלרגיה למזון ומלווה באודם, גרד, קוצר נשימה, הקאות, נפיחות ושוק אנפילקטי. תגובה זו מתרחשת תוך זמן קצר מהחשיפה למזון, וגרמת כתוצאה מהקשר בין האלרגן לנוגדני ה IgE הנמצאים על גבי תאי הפיטום (מסט). האינטראקציה עם האלרגן מפעילה שחרור כימיקלים דלקתיים כהיסטמין ועוד הגורמים לתגובה האלרגית.

התגובות שאינן תלויות במנגנון IgE יכולות לגרום לתגובה מקומית כדלקת עור ממגע (contact) dermatitis או לתגובה כוללת, המערבת לרוב את העור או את מערכת העיכול. בנוסף, ישנן תגובות אלרגיות המערבות את שני המנגנונים כאקזמה- atopic dermatitis.

פרט לתגובות אלרגיות אלו, קיימים מגוון מנגנונים הקשורים לתגובה למזון, הנקראים אי סבילות למזון.

תגובות אלו אינן קשורות למערכת החיסון והן נפוצות הרבה יותר מאשר אלרגיה למזון.

בין התגובות הנפוצות הן אי סבילות ללקטוז, החזר קיבתי - ושטי (gastroesophageal reflux (GERD)), חוסר באנזימים מפרקי מזון, מצבים מטבוליים שונים ותהליכים נוספים.

מושג אי הסבילות למזון הנו כוללני ביותר, וכך גם תסמיניו הקליניים. לרוב אי הסבילות מתבטאת בנפיחות, ריבוי גזים, יציאות תכופות ואי נוחות בטנית סמוך לחשיפה למוצר המזון הגורם לתגובה.

התמונה הקלינית נגרמת עקב עיבוד לא מלא של המזון במהלך תהליך העיכול הגורם להצטברות אויר וגז במעי. התסמינים גורמים למטופל לאי נוחות, אולם בניגוד לתגובה האלרגית הם אינם יכולים להוות סכנה.

לאחרונה מופיעים פרסומים רבים במדיה האלקטרונית לבדיקות מקיפות לזיהוי רגישות למזון.

בדיקות אלו כוללות בדיקות צואה לסוגי חיידקים, אנזימים ושאריות מזון, המלצה לתזונה על סמך מיפוי גנטי, והנפוצות ביותר - בדיקות לנוגדני IgG לסוגי המזון השונים.

בדיקות לנוגדנים מסוג IgG

נוגדנים מסוג IgG מהווים כ 75% מהנוגדנים בשרוס, נוצרים על ידי תאי פלסמה ומתווכים אינטראקציות רבות של מערכת החיסון במגוון מנגנונים. משמעות המצאות נוגדנים מסוג IgG הנה תגובה תקינה של מערכת העיכול לחשיפה לחומר ולא אלרגיה אליו. למעשה, המצאות נוגדנים מסוג IgG4 לסוגי מזון מהווה סמן לסבילות למזון ולא לאי סבילות. כך, ילדים הסובלים מאקזמה ואלרגיות לביצים או חלב שלהם רמות IgG4 גבוהות יותר הנם בעלי סיכוי טוב יותר לפתח סבילות למזונות אלו בגיל מבוגר (1), והחלמה מאלרגיה לחלב פרה קשורה בעליה ברמות IgG4 (2). כמו כן נצפתה עלייה ברמות IgG4 במטופלים הסובלים מאלרגיה לחלב (3) או לבוטנים (4) שעברו דה סנטיזציה פומית.

לאור הממצאים הנ"ל והעדר עדות לכך שמדידת נוגדני IgG יעילה באבחנת אלרגיה או אי סבילות למזון, עמדת האיגוד הישראלי לגסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד, המועצה הלאומית לתזונה, גסטרואנטרולוגיה ומחלות כבד והאיגוד הישראלי לאלרגיה ואימונולוגיה קלינית היא כי אין ערך לביצוע בדיקות מסוג נוגדני IgG לאבחנה של אלרגיה או אי סבילות למזון, ולכן אין לבצע בדיקה זו על מנת להעריך תסמינים קליניים הקשורים במזון. על אחת כמה וכמה אין להעריך ולבצע שינויים תזונתיים בהתאם לתוצאות בדיקות אלו.

עמדה זו היא בהתאם לעמדת ארגונים מובילים בעולם :

(1) European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI)

(2) [American Academy of Allergy, Asthma & Immunology](http://www.aai-allergy.org/)

(3) The Canadian Society of Allergy and clinical immunology

References

1. [Tomicić S](#), [Norrman G](#), [Fälth-Magnusson K](#) et al. High levels of IgG4 antibodies to foods during infancy are associated with tolerance to corresponding foods later in life. [Pediatr Allergy Immunol](#). 2009 Feb;20(1):35-41
 2. [Savilahti EM](#), [Rantanen V](#), [Lin JS](#) et al. Early recovery from cow's milk allergy is associated with decreasing IgE and increasing IgG4 binding to cow's milk epitopes. [J Allergy Clin Immunol](#). 2010 Jun;125(6):1315-1321
 3. [Skripak JM](#), [Nash SD](#), [Rowley H](#) et al. A randomized, double-blind, placebo-controlled study of milk oral immunotherapy for cow's milk allergy. [J Allergy Clin Immunol](#). 2008 Dec;122(6):1154-60
 4. [Jones SM](#), [Pons L](#), [Roberts JL](#) et al. Clinical efficacy and immune regulation with peanut oral immunotherapy. [J Allergy Clin Immunol](#). 2009 Aug;124(2):292-300
 5. [Stapel SO](#), [Asero R](#), [Ballmer-Weber BK](#) et al. [EAACI Task Force](#). Testing for IgG4 against foods is not recommended as a diagnostic tool: EAACI Task Force Report. [Allergy](#). 2008 Jul;63(7):793-6
 6. www.aaaai.org/aaaai/media/medialibrary/pdf%20documents/practice%20and%20parameters/eacci-igg4-2010.pdf
 7. [Stuart Carr](#), [Edmond Chan](#), [Elana Lavine](#) et al.
- CSACI Position statement on the testing of food-specific IgG. [Allergy Asthma Clin Immunol](#). 2012; 8(1): 12